

ENERGI NORGES HØRINGSSVAR TIL NYE ENERGIKRAV TIL BYGG

Det vises til forslag til endringer i tekniske krav til byggverk (byggeteknisk forskrift) sendt på høring 16. februar 2015.

Energi Norge er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for norsk fornybarnæring. Energi Norge representerer ca. 280 bedrifter som produserer, frakter og selger strøm og varme. Medlemsbedriftene står for 99 prosent av kraftproduksjonen, dekker 90 prosent av nettkundene i Norge og står for den overveiende delen av fjernvarmeleveransene i Norge. Fornybarnæringen jobber for bedre klima, sikker forsyning og grønn vekst.

Hovedbudskap

Energi Norge er i hovedsak positive til forslagene til nye energikrav til bygg. Både valg av systemgrense, endring av regulering for direktevirkende elektrisitet og krav til energifleksible bygg over en viss størrelse, gir et overordnet rammeverk som gir riktige føringer i forhold til hva bygningsregelverket bør regulere. Det er mange aktører i energi- og klimapolitikken som sammen skal sikre at vi når målet om et nullutslipps- og lavenergisamfunn. Slik Energi Norge tolker det, har direktoratet en god forståelse av hvilken rolle byggeforskriftene har i dette samfunnsoppdraget. Energiforsyningskravet i byggeforskriftene skal sikre effektiv bruk av energi i bygg og gode bygg som skal stå inn i en fornybar fremtid. Energisektoren på sin side skal sørge for effektiv produksjon av fornybar energi og en infrastruktur som binder dette sammen med de gode byggene. Slik sikres effektiv ressursbruk totalt sett i forhold til å nå et nullutslipps- og lavenergisamfunn på en samfunnsøkonomisk rasjonell måte.

Systemgrense netto energi sikrer gode bygg og forutsigbarhet for energisystemet

Energi Norge ser at direktoratet har gjort en grundig helhetlig vurdering av valg av systemgrense og landet på netto energi. Dette vil bidra til gode bygg og forutsigbar energieffektivisering og hindre at man låser teknologier for bygningsintegret energiproduksjon inn som del av forskriften, noe alternativet levert energi vil bidra til. Netto energi sikrer nettopp at ansvaret for å nå et lavenergisamfunn fordeles mellom de aktørene som er involvert, og at aktørene kan utnytte sine komparative fortrinn. Bygningsbransjen kan mest effektivt utvikle og bygge effektive bygg. Energisektoren på sin side, kan bygge effektiv energiproduksjon og –distribusjon. Med netto energi vil byggherre på fritt grunnlag kunne velge levering av energi fra de kollektive systemene eller bygningsintegret energiproduksjon, avhengig av hva som gir best lønnsomhet.

Systemgrensen netto energi gir dessuten en forutsigbarhet for energisystemet når det gjelder hvilket effektbehov byggene vil ha. Kraftnettet må dimensjoneres for å levere de dagene effektbehovet er størst, og da vil energikrav som stilles til bygningskroppen gi mer forutsigbare signaler enn dersom man med

levert energi hadde lagt opp til at byggeier kunne avveie energieffektiviserende tiltak på bygningskroppen mot bygningsintegrert energiproduksjon, en produksjon som mest sannsynlig er svært lav når effektbehovet er størst.

Forskriften bør legge til rette for utslippsfri eller CO2-nøytral energibærer

I § 14,1 Generelle krav står det at energibehovet skal dekkes av fornybar energiforsyning i størst mulig grad. Dette kombinert med opphevingen av begrensning på direktevirkende elektrisitet til oppvarming, gir veldig positive signaler om at den kollektive energiforsyningen, elektrisitet og fjernvarme, i Norge nå regnes som utslippsfri energi fra fornybare kilder.

Det har lenge vært forvirring rundt begrepet "fornybar energi" fordi det speiler energikilden og ikke energibæreren. For å hindre forvirring rundt hva slags energi som leveres til kunden kan direktoratet vurdere å endre første setning i § 14.1 slik at den lyder *"Bygningen skal prosjekteres og utføres slik at energibehovet blir lavt og dekkes med CO2-nøytrale energibærere fra fornybare energikilder."* Dette mener vi vil klargjøre at energibærere som elektrisitet og fjernvarme er like utslippsfrie som bygningsintegrert energiproduksjon. CO2-nøytrale energibærere er utslippsfrie hos sluttbrukeren, men kan produseres ved ulike energikilder. Det er viktig at energibærerne som benyttes ikke slipper ut CO2 i bruksfasen, bare slik kan man på lang sikt sørge for at vi når lavutslippssamfunnet. At energiproduksjonen i de kollektive energisystemene baseres på fornybare energikilder er en oppgave for energiprodusentene, og dette kravet må derfor ikke komme som en del av byggeteknisk forskrift.

Forbud mot fossil energi til oppvarming

At oppvarmingen skal dekkes av fornybar energiforsyning i "størst mulig grad" antas å være koblet til spørsmålet om man skal tillate gass til spisslast. Energi Norge mener målet bør være fossilfri oppvarming som skissert i alternativ A, forbud mot fossilt brensel til oppvarming. Vi må fase ut fossil energi i sluttbruken, og eventuelt beholde noe fossilt til beredskap i forbindelse med energiproduksjon. Slik sikrer vi at enkeltbygg ikke slipper ut CO2. Det innebærer at man flytter eventuelle utslipp til produksjonsanleggene der utslippene rapporteres nasjonalt og reguleres i det europeiske kvotesystemet. Med totalt forbud mot fossil energi til oppvarming i bygg, vil man ha bedre kontroll på de utslippene som gjenstår.

Tillater man gass til spisslast, vil man heller ikke ha mulighet til å kontrollere faktisk bruk av denne gassen og utslippene dette medfører. Ved lave marginalkostnader vil forbrukere velge billigste fyringsalternativ, selv om gassen i utgangspunktet er installert som spisslast.

Med perspektivene for utbygging fremover, og med krav til energifleksible oppvarmingsløsninger i store bygg, vil ikke effektbegrensninger i kraftnettet være noe hinder for at man skal kunne forby all fossil energi til oppvarming.

Energiforsyningskravet sikrer konkurransenøytralitet mellom energibærere

Det er positivt at direktoratet nå har fjernet begrensningen på direktevirkende elektrisitet og samtidig opprettholdt et krav til energifleksibilitet. Dette bidrar også til et skifte i forhold til synet på elektrisitet som en CO2-nøytral energibærer basert på fornybare kilder. Norsk kraftproduksjon er basert på fornybare energikilder og forbrukere av elektrisitet slipper ikke ut klimagasser. Ved å oppheve denne begrensningen sikrer man også teknologinøytralitet i forhold til valg av varmekilde, som igjen stimulerer til innovasjon og konkurranse på tvers av teknologier.

Energifleksibilitet i store bygg – et bidrag til bedre ressursutnyttelse over tid

Energi Norge mener det er riktig at det stilles krav til energifleksible varmesystemer for store bygg. Energiforbruk i bygg skal stimulere til effektiv utnyttelse av ressurser ut fra et samfunnsmessig behov. Byggene bygges for minst 50 års levetid. Gjennom energifleksible bygg åpner man for innovasjon og økt ressurseffektivitet over byggets levetid, løsninger som vil bli langt mer kostbare om det ikke legges inn når bygget bygges. I vannbårne oppvarmingsystemer kan man benytte lavtemperatur energi som ikke kan brukes til andre formål. Store bygg vil uansett ha et energibehov av betydning til oppvarming, tappevann og ventilasjon. Bransjens erfaringer er at faktisk varmebehov ofte er vesentlig større enn beregnet, som underbygger behov for energifleksible løsninger. Videre teknologiutvikling når det gjelder termisk isolering av bygninger kan over tid medføre behov for å justere grensen for når det skal kreves energifleksible løsninger i bygg. Det bør presiseres i forskriftsteksten at krav til energifleksibilitet gjelder for alle oppvarmingsformål, nemlig tappevann, ventilasjon og romoppvarming.

Klare og presise definisjoner bidrar til forenkling for utbyggere. Energifleksible varmesystemer er definert i høringsnotatet, for å begrense tolkningsrommet kan det være lurt å tydeliggjøre denne definisjon i forskriftsteksten eller i tilhørende veiledninger.

I områder der det er bygget ut infrastruktur for fjernvarme, bør reglene legge til rette for å utnytte verdien av de investeringer som allerede er gjort. Det vil redusere behov for effektforsterkninger i distribusjonsnett. Spillvarme fra for eksempel avfallsforbrenning og industriproduksjon kan nyttiggjøres i vannbårne energisystemer. For å sikre tilstrekkelig energieffektivitet og energifleksibilitet kan direktoratet vurdere å sette temperaturkrav til energisystemene.

Med en kvadratmetergrense per bygg risikerer man at utbyggere velger å sette opp en rekke bygg som er litt mindre enn kvadratmetergrensen. For å unngå dette anbefaler Energi Norge at grensen settes på tiltak og ikke på enkeltbygg.

Nesten-nullenergibygg i 2020

Det fremgår av høringsnotatet i figur 3.1 at de foreslåtte endringene i forskriften sannsynligvis vil være samfunnsøkonomisk ulønnsomme tiltak. Det er et tankekors at man likevel ønsker å gjennomføre endringene til tross for dette. Energi Norge mener det blir viktig å vurdere samfunnsøkonomien på nytt i forbindelse med utarbeidelse av planlagte energikrav for nesten-nullenergibygg 2020. Dersom det er dyrere å hente ut mer energieffektivisering i bygg, enn å gjøre tiltak i andre deler av samfunnet bør dette vurderes nøye og helhetlig. Det ble nylig vedtatt at bygningsenergidirektiv II skal innlemmes i EØS-avtalen med nødvendige tilpasninger. I bygningsenergidirektivet defineres nesten nullenergibygg slik:

'nearly zero-energy building' means a building that has a very high energy performance, as determined in accordance with Annex I. The nearly zero or very low amount of energy required should be covered to a very significant extent by energy from renewable sources, including energy from renewable sources produced on-site or nearby;

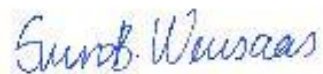
Byggene skal slik det presiseres i høringsforslaget til nye energikrav i bygg, forsynes av fornybar energi i svært betydelig ("very significant") grad. For Norges del, med en energiproduksjon som er tett opp mot 100 % fornybar bør det være hensiktsmessig at nesten nullenergibygg er bygg som like gjerne kan forsynes av kollektive energisystemer som av bygningsintegreert produksjon. Energi Norge vil derfor anmode om at det i forbindelse med implementering av bygningsenergidirektiv II klargjøres at begrepet "nesten nullenergibygg" i Norge omfatter bygg som anvender strøm og fjernvarme siden disse er basert på fornybar energiproduksjon.

Vi presenterer gjerne våre synspunkter nærmere i et møte.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Sigrid Hjørnegård
Direktør Fornybar energi, klima og miljø

Guro Bø Wensaas
Næringspolitisk rådgiver